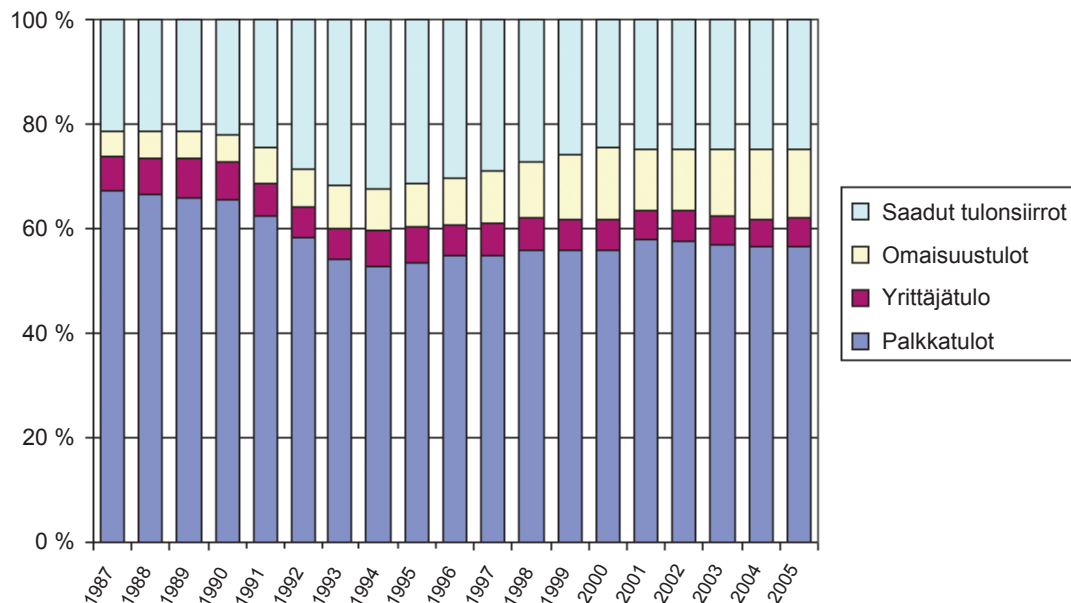

Enintään 6 tehtävään saa vastata. Tehtävät arvostellaan pistein 0–6, paitsi muita vaativimmat, +:lla merkityt jokeritehtävät, jotka arvostellaan pistein 0–9. Moniosaisissa, esimerkiksi a-, b- ja c-kohdan sisältävissä tehtävissä voidaan erikseen ilmoittaa eri alakohtien enimmäispistemäärät.

1. Vertaa Suomen eduskunnan ja Euroopan unionin parlamentin asemaa ja tehtäviä.
2. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT arvioi vuonna 2005, että vuoteen 2015 saakka uusien asuntojen rakentamistarve Suomessa on noin 30 000 uutta asuntoa vuosittain. Pohdi, mistä eri syistä tämä jatkuva rakennustarve johtuu.
3. Kaikki työntekijät eivät Suomessa nauti säännöllisen työsuhteen eduista, koska monet tekevät niin kutsuttuja pätkätoita. Mitkä tekijät selittävät pätkätoiden yleisyyttä, ja mitä käytännön vaikutuksia tällaisilla työsuhteilla on työntekijälle?
4. Oheinen diagrammi kuvaa kotitalouksien tulojen rakennetta Suomessa 1987–2005. Pylväiden värit osoittavat kunkin tuloerän osuuden kotitalouksien bruttotuloista prosentteina.
 - a) Mitä tarkoittavat käsitteet ”saadut tulonsiirrot” ja ”palkkatulot”? (2 p.)
 - b) Tarkastele kotitalouksien tulojen rakenteessa tapahtuneita merkittäviä muutoksia kuvion osoittamana aikana ja pohdi muutosten syitä. (4 p.)

Kotitalouksien tulojen rakenne 1987–2005

Palkka-, yrittäjä- ja omaisuustulojen sekä saatujen tulonsiirtojen osuus (%) bruttotuloista.

5. Miten riita-asian oikeuskäsittely etenee, ja millainen rooli eri oikeusasteilla on prosessissa?
6. 18-vuotias Niko ja hänen koulutoverinsa Jenna olivat olleet seurustelusuhhteessa. 16-vuotias Jenna huomasi olevansa raskaana ja kertoi asiasta Nikolle. Nuorille tuli riita, kun Niko vaati Jennaa tekemään abortin. Niko väitti, että vain hän voi päättää asiasta, koska Jenna on alaikäinen. Itku kurkussa Jenna väitti Nikon itsensä olevan rikollinen, koska hän oli tullut raskaaksi ollessaan vasta 15-vuotias. Raivostunut Niko syytti Jennaa huoraksi ja epäili, ettei lapsi edes ole hänen.
- Arvioi Nikon ja Jennan esittämiä väitteitä oikeudellisesti ja selvitä, miten lapsen isyys voidaan todeta.
7. Mitä tarkoitetaan pilarirakenteella Euroopan unionin päätöksenteossa, ja miten toimivalta eri pilareissa jakautuu itse yhteisön ja sen jäsenvaltioiden kesken?
8. Euroopassa asuu nyt noin 20 miljoonaa islaminuskosta. Alla on Tom Kankkosen teoksesta *Islam Euroopassa* (2008) kolme lainausta, jotka käsittelevät islamin asemaa Euroopassa.
- Vertaile kirjoittajien näkemyksiä islamin vaikutuksesta länsimaiseen oikeuskäsitykseen. (3 p.)
 - Tarkastele Euroopan muuttuvaan uskontotilanteeseen liittyviä haasteita. (3 p.)

”Eurooppa ei ole enää Eurooppa. Se on Eurabia, islamin siirtomaa, jossa islamilainen invaasio etenee paitsi fyysisesti myös henkisesti. Antautuminen valloittajien edessä on myrkyttännyt demokratian. Tällä on ilmeisiä seurauksia sananvapaudelle ja koko vapauden käsitteelle.”

Italialainen journalisti Oriana Fallaci *Wall Street Journal* -lehdessä 2005

”Euroopassa on kaksi keskeistä vapautta, uskonnonvapaus ja mielipiteen vapaus. Eurooppalaisessa lainsäädännössä on myös liikkumavaraa, ja ihmiset voivat löytää oman paikkansa. Samalla tavalla islamilaisessa lainopillisessa perinteessä on joustavuutta. Uuteen ympäristöön on mahdollista sopeutua. Vastakkainasettelu näissä asioissa ei perustu tosiseikkoihin (...) Miljoonat eurooppalaiset muslimit ovat integroituneet uskonnollisesti ja kulttuurisesti. Ei pidä keskittyä niihin harvoihin, jotka haluavat pilata kaiken. Valtaosa muslimeista on lainkuuluisia kansalaisia, jotka elävät rauhallista elämää.”

Sveitsissä syntynyt islamin tutkija Tariq Ramadan haastattelussa Espoossa 2006

”Euroislamiksi voidaan kutsua vain islamia, joka on sopuoinnussa demokratian, kansalaisyhteiskunnan ja yksilöiden ihmisoikeuksien kanssa. (...) Muslimien on hyväksyttävä, että Euroopalla on oma ei-islamilainen identiteettinsä ja sillä on oikeus suojella sitä (...) Muslimien on luovuttava kolmesta asiasta, jos he haluavat tulla eurooppalaisiksi. Heidän on hylättävä ajatus toisten käännyttämisestä ja heidän on hylättävä jihad. Jihad ei ole vain kilvoittelua itsensä kanssa, se tarkoittaa myös väkivaltaa islamin levittämiseksi. Myös islamilaisesta juridisesta järjestelmästä šariasta olisi luovuttava.”

Syyrialaisyntyinen professori Bassam Tibi *The Fletcher Forum of World Affairs* -lehdessä 2007

- +9. Vuodesta 1996 alkaen jokaisella alle kouluikäisellä lapsella on ollut oikeus saada päivähoitopaikka (ns. subjektiivinen oikeus päivähoitoon).
- a) Mitä tarkoitetaan yhtäältä hyvinvointipalvelujen universaalisuudella ja toisaalta tarveharkinnalla, ja miten nämä periaatteet toteutuvat valtion ja kuntien tarjoamissa palveluissa? (3 p.)
 - b) Pohdi alla esitettyjen puheenvuorojen perusteella, miksi subjektiivista oikeutta päivähoitoon pidetään hyvänä tai huonona asiana. (6 p.)

”Päivähoitojärjestelmämme on, korkean koulutustason ja osaamisen ohella, myös edellytys Suomen talouden ja hyvinvoinnin kasvulle ja kansainväliselle kilpailukyvyillemme. Ilman subjektiivista oikeutta päivähoitoon meidän on myös mahdotonta parantaa pienten lasten vanhempien työllisyysastetta. Päivähoidon saatavuus on tietenkin ehdoton edellytys sille, että pienen lapsen isä tai äiti voi ottaa vastaan työtä. Pysyvä, turvallinen päivähoitopaikka voi myös olla aivan välttämätön lapselle, jonka kasvuympäristö, perheen taloudellinen tilanne tai muut elinolosuhteet ovat heikot tai haavoittuvat.”

Peruspalveluministeri Eva Biaudet 26.3.2003

”Päivähoito-oikeutta on karsittava. Tämä nykyinen meno on liian anteliasta. Kysymys on siitä, jaksaaako terve nuori nainen hoitaa kahta lasta, jos hänellä on vauva kotona. Ei se koske naisen työuraa. (...) Onko itsestään selvää, että perhe, jonka asiat ovat kunnossa, voi viedä (...) vanhemman lapsen päivähoitoon?”

Valtiovarainministeriön virkamies Raimo Sailas elokuussa 2004

”Subjektiivinen oikeus päivähoitoon ei aina ole lapsen edun mukaista, ja se heikentää vanhempien kasvatusvastuuta sekä kotikasvatuksen arvostusta. Oikeuden kunnan järjestämään päivähoitoon tulisi perustua ensisijaisesti vanhempien tai huoltajien työssäkäyntiin, opiskeluun tai siihen, että päivähoitoon järjestäminen on tarpeen sosiaalisista tai kasvatuksellisista syistä.”

Kansanedustaja Irja Tulosen lakialoite 2003

- +10. Suomi otti euron käyttöön ensimmäisten EU-maiden joukossa vuonna 2002. Unionin jäsenmaista mm. Ruotsi ei ole toistaiseksi ottanut käyttöön euroa. Oheiset puheenvuorot käsittelevät yhteisvaluutan etuja ja haittoja vuosien 2008–2009 taloustaantumana aikana.
- Mitä tarkoitetaan euroalueella, ja mitä velvoitteita euroalueeseen kuuluvilla valtioilla on? (3 p.)
 - Vertaa oheisten lainausten arvioita yhteisvaluutasta ja pohdi euroalueeseen kuulumisen etuja ja haittoja yksityisen maan kannalta käyttäen lainauksia tukenasi. (6 p.)

“(...) Suomelle tuiki tärkeä vienti- ja kilpailijamaa Ruotsi nauttii parhaillaan jopa yli 40 prosenttia euroa edullisemmän kruunun tuottamasta kilpailuedusta. (...) Yliarvostetun valuutan tärkeä kilpailukyky aiheuttaa Suomelle parhaillaan ennen kokemattomia vaikeuksia, joiden ratkaisusta ei ole tietoa. Viime lamasta Suomi selvisi markan devalvoinnilla ja kellu- tuksella (...) Nyt Suomella on markan tilalla euro, jonka arvoon se ei pääse käsiksi.”

Toimittaja Jan Hurri, Näin Suomi oppoa, www.taloussanomat.fi, 19.8.2009
(8.9.2009)

“Euro on dollarin jälkeen maailman luotetuin valuutta, jonka takana seisovat Euroopan vahvat teollisuusvaltiot Saksan ja Ranskan johdolla. Suomi hyötyy valuutan vahvuudesta niiden kainalossa. Vakaa valuutta tietää vakaata korkotasoa ja sijoittajille ennustettavaa ympäristöä. (...) Eurossa on siis jatkettava ja koetettava muistaa sen hyviä puolia. Surkeita esimerkkejä oman valuutan kiroista on riittänyt tässäkin lamassa lähialueilla. Islannissa halu liittyä euroon on kasvanut maan oman valuutan romahdettua viime syksynä.”

Toimittaja Anni Lassila, Euro pysyy seuranamme, *Helsingin Sanomat* 27.6.2009

“Euroalueen maiden eroavuudet merkitsevät sitä, että mailla on varsin erilaiset lähtökohdat toipua nykyisen taantumun tuomista ongelmista (...) Kymmenen vuotta on liian lyhyt aika tyhjentävän arvion tekemiseksi siitä, minkälainen menestystarina euro on ollut. (...) Monet Euroopan pienet valuutat ovat joutuneet paineeseen taantumana aikana. Valuuttakurssien heilahtelu on lisääntynyt, ja useat valuutat ovat heikentyneet merkittävästi. Esimerkkeinä tästä ovat Ruotsin kruunu ja monien uusien EU-maiden valuutat.”

Ekonomisti Heidi Schauman, Finanssikiäriä koettelee euroalueen talouden vakautta, *Euro & talous* 2/2009